

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 3Co/21/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8419202997
Dátum vydania rozhodnutia: 07. 09. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eva Šofranková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2022:8419202997.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Evy Šofrankovej a členov senátu JUDr. Mariany Muránskej a JUDr. Martina Barana v spore žalobcov: 1. W. X., nar. XX.XX.XXXX, bytom O. XX, XXX XX G., 2. rade: V. X., nar. XX.XX.XXXX, bytom O. XX, XXX XX G., 3. S. M., nar.: XX.XX.XXXX, bytom L. XX. XXX XX B., právne zastúpení: AK JUDr. Anton Hencovský & spol., so sídlom Františkánska 3, 040 01 Košice, proti žalovanej: KOOOPERATIVA poisťovňa a.s., Vienna Insurance Group, Štefanovičova 4, 816 23 Bratislava, IČO: 00 585 441, právne zastúpená: JUDr. Félix Neupauer - advokát, so sídlom Dvořákovo nábřeží 8/A, 811 02 Bratislava, o ochranu osobnosti a náhradu nemajetkovej ujmy, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Kežmarok zo dňa 07. 12.2021, č. k. 4C/47/2019-107 takto jednohlasne

rozhodol:

I. Potvrdzuje rozsudok vo výroku I. a III.

II. Žalovaná je povinná zaplatiť žalobcom v 1. - 3.rade náhradu trov odvolacieho konania, o výške ktorých rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti tohto rozhodnutia samostatným uznesením.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Kežmarok (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „súd“) napadnutým rozsudkom rozhodol, cit.:

„I. Žalovaná je p o v i n n á zaplatiť žalobkyni v 1. rade 35.000 eur, žalobcovi v 2. rade 20.000 eur a žalobkyni v 3. rade 10.000 eur, všetko do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

II. V prevyšujúcej časti žalobu z a m i e t a .

III. Žalovaná je p o v i n n á zaplatiť žalobcom v 1. - 3. rade náhradu trov konania v plnej výške s tým, že o výške tejto náhrady rozhodne po právoplatnosti rozhodnutia samostatným uznesením vyšší súdny úradník“.

2. Vec právne posúdil podľa ust. § 11, § 13 ods. 1, 2, 3, § 420 ods. 1, 2, § 427 ods. 1, 2, § 100 ods. 1, § 101 Občianskeho zákonníka, § 4 ods. 2, § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení (ďalej aj „zákon o PZP“), podľa čl. 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

3. Svoje rozhodnutie okrem iného odôvodnil tým, že žalobcovia sa žalobou doručenou súdu 15. 10. 2019 domáhali voči žalovanej ochrany osobnosti a náhrady nemajetkovej ujmy, žalobkyňa v 1.rade vo výške 50 000 eur, žalobca v 2.rade vo výške 50 000 eur a žalobkyňa v 3.rade vo výške 35 000 eur. Žalobu odôvodnili tým, že dňa XX. XX. XXXX na ulici K. v N. v smere na mesto M. Z. viedla vodička W.. W. B. osobné motorové vozidlo, továrenskej značky G. F., evidenčné číslo: N.,

pričom pri prejazde križovatky v dôsledku nedostatočného venovania sa vedeniu motorového vozidla a situácií v cestnej premávke narazila do tam nachádzajúceho sa chodca G. X. prechádzajúceho cez vozovku pre prechode pre chodcov. Pri dopravnej nehode manžel žalobkyne v 1.rade a otec žalobcov v 2.a 3.rade, G. X., utrpel zranenia, na následky ktorých dňa XX. XX. XXXX zomrel. Vodička motorového vozidla W. W. B. bola Okresným súdom Kežmarok dňa 19. 07. 2018 právoplatne odsúdená za prečin usmrtienia podľa § 149 ods. 1, 2 písm. a) Trestného zákona s poukazom na ust. § 138h Trestného zákona. Za spôsobenú škodu zodpovedá poistený prevádzkovateľ motorového vozidla, pričom prevádzkovateľ vozidla mal v čase škodovej udalosti uzatvorené poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla v zmysle zákona č. 381/2001 Z. z. u žalovanej. K obrane žalovanej o nedostatku pasívnej legitímácie súd uviedol, že otázka pasívnej legitímácie poisťovne v obdobných sporoch bola už judikovaná Súdnym dvorom EÚ, a to rozsudkom vo veci Haásová C-22/12 a rozsudkom vo veci Drozdovs C-277/12. Podľa rozsudku vo veci Haásová C-22/12, ak vnútroštátne právo priznáva právo na náhradu nemajetkovej ujmy pri usmrtení osoby prevádzkou motorového vozidla, štát musí zabezpečiť právnu úpravu o poistnom krytí takejto ujmy. K rozsudkom NS SR, na ktoré rozhodnutia žalovaná v konaní poukazovala, súd uviedol, že tieto už boli prekonané, a to ďalšími aktuálnymi rozhodnutiami NS SR sp. zn. 6Cdo/143/2017 zo dňa 27. 02. 2018, sp. zn. 6Cdo/206/2017 zo dňa 27. 02. 2018 a sp. zn. 8Cdo/6/2018 zo dňa 27. 09. 2018. Taktiež uznesením Ústavného súdu SR, č. k. III. ÚS 666/2016-36 zo dňa 11. 10. 2016, v ktorom sa Ústavný súd SR veľmi komplexne, zoširoka a podrobne vysporiadal s argumentáciou žalovanej (ktorú používa aj v predmetnom konaní) a názor o možnosti extenzívneho výkladu pojmu „škoda“ použitého v zákone č. 381/2001 Z. z. nepovažoval za arbitrárny, či inak ústavne neudržateľný a interpretačnú snahu žalovanej v relácii k záverečnej časti právnej vety rozsudku Súdneho dvora EÚ vo veci Haásová C-22/12 označil za účelovú a márnú. S poukazom na uvedené rozhodnutie Ústavného súdu SR a Najvyššieho súdu SR je nepochybné, že pasívna legitímácia poisťovne v konaní vo veci nemajetkovej ujmy pri usmrtení osoby prevádzkou motorového vozidla je odôvodnená extenzívnym a eurokonformným výkladom § 4 ods. 2 písm. a) zákona č. 381/2001 Z. z., ktorý je potrebné vykladať tak, že poistenie zodpovednosti kryje aj nároky pozostalých na náhradu nemajetkovej ujmy podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka a pozostalí môžu tieto nároky uplatniť priamo proti poisťovni v zmysle § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z. z.

4. Pokiaľ ide o samotné priznanie náhrady nemajetkovej ujmy žalobcom v danej veci a jej konkrétnu výšku, rozhodujúcimi zákonnými ustanoveniami pre súd boli ust. § 13 ods. 2, 3 Občianskeho zákonníka. Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že v dôsledku protiprávneho konania vodičky W. W. B. došlo u žalobcov náhle a neočakávane k strate manžela a otca, s ktorým tvorili plnohodnotne fungujúcu rodinu a tým k zásahu do ich práva na ochranu súkromia, ako aj rodinného života. Následky tohto zásahu sú nenapraviteľné a satisfakciu vo forme odsúdenia vodičky za prečin usmrtienia nemožno vzhľadom na závažnosť ujmy a jej nezvratnosť považovať za dostatočnú satisfakciu. Pri náhlejšej a neočakávanej tragickej strate najbližšej osoby následkom smrti žiadna z morálnych foriem zadosťučinenia nie je postačujúca. Súd preto v súlade s judikatúrou, zastáva názor, že sú splnené predpoklady aj pre priznanie náhrady nemajetkovej ujmy žalobcom v peniazoch. Náhradou nemajetkovej ujmy v peniazoch nemožno odčiniť smrť blízkej osoby, kedy následok je nezvratný a hodnotu ľudského života nepochybne nemožno vyčísliť, lebo ochudobnenie žalobcov v rodinnom živote je nenapraviteľné. Smrť blízkej osoby prišla neočakávane, o to viac žalobcov zasiahla. Výsluchmi žalobcov a svedkyne bolo preukázané, že nebohy manžel a otec bol pevnou súčasťou dobre fungujúcej rodiny, psychickou a fyzickou každodennou oporou, hlavne manželke, o ktorú sa vzhľadom na jej zdravotné problémy, vek, aj fyzicky staral. Bol tiež súčasne pevným zázemím pre celú rodinu, vrátane detí, aj keď boli už vydatá dcéra a syn ženatý a mali vlastné rodiny. Účelom náhrady nemajetkovej ujmy je zmieriť následky, ktoré spôsobila smrť blízkej osoby v rodinnom živote jej najbližších, prežiť traumu, stratu zázemia, citové strádanie a v neposlednej miere aj ekonomické zázemie a pomoc vo finančnej oblasti. Má pomôcť pozostalým zmieriť ich žiaľ, má aj satisfakčnú funkciu, má zmierniť dôsledky neoprávneného zásahu do ich práva na súkromie a hlavne na rodinný život a všetko čo s tým súvisí. Preto súd mal za to, že žalobcom prislúcha voči žalovanej nárok na náhradu nemajetkovej ujmy.

5. Pokiaľ ide o okolnosti na strane zodpovednej osoby, súd vychádzal zo zistenia, že ujma žalobcom bola spôsobená vodičkou W. B. z nebanlivosti, a neboli zistené žiadne priťažujúce okolnosti na jej strane. Pri vedení vozidla vodička nebola pod vplyvom alkoholu, alebo akejkoľvek omamnej látky a v dôsledku nedôsledného venovania sa vedenia motorového vozidla a v dôsledku u nedôsledného venovania sa situácií v cestnej premávke, hlavne situácii na prechode pre chodcov, narazila do tam sa nachádzajúceho chodca, ktorý pre mnohopočetné zranenia zomrel. Odsúdenie vodičky v zmysle zásad práva je istou

satisfakciou pre žalobcov v danej veci, aj keď určite nie dostatočnou. Vykonaným dokazovaním neboli zistené žiadne skutočnosti, ktoré by odôvodňovali záver o spoluzavinení G. X. na dopravnej nehode. Z tohto dôvodu nebolo namieste žiadne krátenie výšky primeranej náhrady nemajetkovej ujmy z dôvodu spoluzavinenia obete na zásahu do osobnostných práv žalobcov. Pokiaľ ide o okolnosti na strane žalobcov, súd vychádzal zo zistenia, že žalobkyňa v 1.rade v čase smrti manžela mala XX rokov a bola po desiatich operáciách. V čase smrti manžela žila v spoločnej domácnosti v rodinnom dome so svojim manželom, synom (žalobcom v 2.rade) a jeho rodinou, teda aj s nevestou a vnúčatami. Z výsluchu žalobcov v 1. a 2.rade a svedkyne (nevesta) vyplynulo, že žalobkyňa v 1.rade vzhľadom na svoj zdravotný stav, po prekonaných operáciách (z dôvodu úniku moču a stolice) je obmedzená na dlhšom pobyte vonku a cestovaní autobusom, a preto bola odkázaná na sprevádzanie manželom. Žalobkyňa v 1.rade žila v manželstve s manželom XX rokov. V oblasti starostlivosti o rodinný dom, domácnosť a vo všetkých záležitostiach celej rodiny sa plne spoliehala na manžela, ktorý vedel všetko na dome a v domácnosti urobiť, vedel všetkým poradiť a ktorý bol tým pevným citovým zázemím nielen pre manželku, ale aj pre deti a ich rodiny. Je tak nepochybné, že žalobkyňa v 1.rade v dôsledku smrti manžela, s ktorým žila harmonickým rodinným životom desiatky rokov a na ktorého sa plne vo všetkom spoliehala, vznikla nenapraviteľná ujma. Súd považoval za preukázané, že vzťah manželov vykazoval vysokú mieru vzájomnej citovej naviazanosti a spolupatričnosti. Žalobkyňa v 1.rade stratila manžela vo veku XX rokov, kedy človek citové útrapy a straty znáša ťažšie, kedy bola naňho silno citovo naviazaná a do určitej miery, vzhľadom na svoj ťažký zdravotný stav aj odkázaná na jeho dennodennú fyzickú prítomnosť a starostlivosť. Smrťou manžela sa jej skončil nenávratne a nenapraviteľne život, ktorý dovtedy poznala. Po jeho smrti je odkázaná na syna a nevestu, ktorí s ňou žijú v spoločnej domácnosti, ktorí sú však v produktívnom veku a nemôžu jej plne poskytnúť to, čo jej poskytoval manžel. Za danej situácie súd mal za to, že primeraná a požiadavke spravodlivosti zodpovedajúca výška nemajetkovej ujmy, ktorá vznikla žalobkyňa v 1.rade zodpovedá sume 35 000 eur. Pokiaľ ide o nárok žalobcu v 2.rade, syna nebohého, tú za primeranú a všetkým vyššie uvedeným kritériám zodpovedajúcu považoval súd sumu 20 000 eur. Pri znížení požadovanej náhrady, súd prihliadal najmä na to, že žalobca v 2.rade stratil otca vo veku, kedy už bol dospelý, mal XX rokov, bol zaopatrený a mal vlastnú rodinu. Nebol odkázaný na výživu a ani starostlivosť otca. Súd však u žalobcu v 2.rade zohľadnil skutočnosť, že v čase smrti s otcom žili v spoločnej domácnosti v rodinnom dome, v dôsledku čoho citová ujma u tohto žalobcu vzhľadom na dennodenné intenzívne prežívanie rodinných vzťahov s otcom, bola nepochybne silnejšia ako u žalobkyne v 3.rade. U žalobcu sa po smrti otca tiež podstatnejšie zmenil život, nakoľko ako syn a muž po smrti otca prevzal pozíciu hlavy rodiny, zodpovednosť a starostlivosť okrem svojej rodiny, aj o žalobkyňu v 1.rade, s ktorou žije v spoločnej domácnosti. Pokiaľ ide o žalobkyňu v 3.rade, dcéru nebohého, za primeranú a všetkým vyššie uvedeným kritériám zodpovedajúcu považoval súd sumu 10 000 eur. Pri znížení požadovanej náhrady súd prihliadol najmä na skutočnosť, že žalobkyňa v 3.rade stratila otca vo veku, kedy už bola dospelá, mala XX rokov, bola zaopatrená a mala svoju vlastnú rodinu. Nebola odkázaná na výživu, ani na starostlivosť otca, bola samostatná. Na rozdiel od žalobcu v 2.rade od svojich XX.rokov nežila s otcom v spoločnej domácnosti v rodinnom dome, pričom spoločne sa stretávali v kruhu rodiny na oslavách. V dôsledku toho súd zastáva názor, že citová ujma u tejto žalobkyne nebola až tak intenzívna ako u žalobcu v 2.rade, ktorý so svojim otcom svoj citový život prežíval dennodenne a ktorému sa po smrti otca podstatnejšie zmenil život, nakoľko syn a muž po smrti otca prevzal pozíciu hlavy rodiny, zodpovednosť a starostlivosť okrem svojej rodiny, aj o žalobkyňu v 1.rade ako matku, s ktorou žije v spoločnej domácnosti. Keďže zákon nestanovuje žiadne normatívne kritéria pre určenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy, v prípade treťou osobou spôsobeného usmrtienia blízkej osoby, vychádzajúc z relatívne neurčitej hypotézy v ust. § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka, podľa ktorej výšku náhrady súd určí s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo, súd v rámci voľnej úvahy v súlade s princípom spravodlivosti prihliadol na závažnosť ujmy a všetky okolnosti, ako na strane poškodených, tak aj na strane pôvodcu zásahu, za ktorých k neoprávnenému zásahu do osobnosti jednotlivých žalobcov došlo.

6. Pri zvažovaní výšky nemajetkovej ujmy vo vzťahu k žalobkyňa v 1.rade súd príkladmo poukázal na rozsudok NS SR zo dňa 31. 07. 2017, sp. zn. 6MCdo/1/2016 publikovaný v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutia súdov Slovenskej republiky č. 8/2018 pod číslom R 61/2018 a vzal do úvahy predovšetkým komparáciu požadovanej nemajetkovej ujmy u žalobkyne v 1.rade ako pozostalej manželky s výškou náhrady upravenou zákonným úrazovým poistením, t. j. poistením pri pracovných úrazoch. Ak totiž dôjde pri dopravnej nehode k úmrtiu zamestnanca, ust. § 94 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších zmien a doplnení zakladá pozostalej manželke nárok na jednorazové odškodnenie vo výške 730násobku denného vymeriavacieho základu, najviac vo

výške 46 485,40 eura. Súd v danej veci nezistil žiadne mimoriadne okolnosti, pre ktoré by náhrada nemajetkovej ujmy pozostalej manželke v danej veci mala byť vyššia ako je stanovená zákonným úrazovým poistením. Zároveň súd vychádzajúc aj z princípu právnej istoty, správnej zásady, v zmysle ktorej všeobecné súdy sú povinné zohľadňovať svoju vlastnú rozhodovaciu činnosť v súlade s ústavným princípom rovnosti všetkých subjektov v právach rozhodovať v určitých medziach v tom zmysle, aby v porovnateľných veciach nedochádzalo k zásadným, neodôvodniteľným rozdielom, pri výške ujmy zohľadnil aj rozhodovanie súdov v porovnateľných veciach. Z komplexného prehľadu spracovaných rozhodnutí súdov SR vo veciach náhrady nemajetkovej ujmy pozostalým obsiahnutého v Bulletin slovenskej advokácie č. 9/2017 spracovaného autorom JUDr. Róbertom Šorlom, PhD., v rámci článku „Náhrada nemajetkovej ujmy (bolestné za smútok) pozostalého príbuzného. Stav a východiska ...“ vyplýva, že sumy náhrad priznané súdmi pozostalým manželom sa pohybujú vo výške od 4 000 eur do 100 000 eur, a to v závislosti na konkrétnych okolnostiach prípadu. V danom prípade súd nezistil mimoriadne okolnosti, pre ktoré by náhrada nemajetkovej ujmy pozostalej manželke v danej veci mala byť vyššia ako zákonom stanovená výška náhrady ujmy pri zákonom úrazovom poistení (vyššia ako 46 485,40 eura), pričom u žalobkyne v 1.rade zohľadnil skutočnosť, že nešlo o spoluzavinenie chodca na smrteľných následkoch na zásahu a na druhej strane zohľadnil aj vek žalobkyne, v ktorom manžela stratila s poukazom aj na jej ťažký zdravotný stav a na skutočnosť, že sa jedná o pozostalú manželku, ktorá žila a žije v spoločnej domácnosti v rodinnom dome so ženatým synom a jeho rodinou, ktorý do určitej miery prevzal starostlivosť a zodpovednosť za rodinu a domácnosť (aj keď prirodzene nikdy nenahradí žalobkyni manžela). Vzhľadom na tieto vyššie uvedené skutočnosti, súd náhradu nemajetkovej ujmy vo vzťahu ku žalobkyni v 1.rade vo výške 35 000 eur považoval za primeranú a spravodlivú.

7. O nároku na náhradu trov konania súd rozhodol v súlade s ust. § 255 ods. 1 Civilného sporového poriadku, podľa ktorého súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci. Žalobcovia v 1. - 3. rade boli v konaní úspešní v základe nároku, keďže priznanie výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch závisí na úvahe súdu. Preto majú nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu z prisúdenej sumy.

8. Proti tomuto rozsudku, proti vyhovujúcemu výroku a súvisiacemu výroku o trovách konania (I. a III.) podala v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalovaná namietajúc, že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Má za to, že súd prvej inštancie sa v rozsudku dostatočne nevysporiadal s relevantnou právnou argumentáciou žalovanej a konštantnou rozhodovacou činnosťou NS SR k otázke, resp. absencii, priamej príčinnej súvislosti medzi dopravnou nehodou ako takou a zásahom do osobnostných práv žalobcov (viď ďalej), čo je v rozpore s ust. § 220 ods. 3 CSP, čím žalovanej odňal možnosť konať pred súdom, zaťažil zároveň rozsudok vadou arbitrárnosti a nepreskúmateľnosti a vo výsledku tak aj vec vo vzťahu k žalovanej nesprávne právne posúdil. Pokiaľ súd mal za to, že žalovaná je v konaní pasívne vecne legitimovaná a že teda pre účely zákona o povinnom zmluvnom poistení je nemajetková ujma pozostalých po obetiach dopravných nehôd užšou kategóriou „škody na zdraví“, bolo nevyhnutné dôsledne sa zaoberať atribútmi vzniku zodpovednosti za škodu, t. j. protiprávnosťou konania, vznikom škody v dôsledku protiprávneho konania, a to vo vzťahu k žalovanej a v kontexte celého zákona o povinnom zmluvnom poistení. Pri zisťovaní príčinnej súvislosti treba v dôsledku toho skúmať, či v komplexne skutočnosti prichádzajúcich do úvahy (ako priama) príčina škody existuje skutočnosť, s ktorou zákon spája zodpovednosť za škodu (mutatis mutandis, rozsudok NS SR z 30. 07. 2009, sp. zn. 1Cdo/129/2008, rozsudok NS SR z 30. 06. 2010, sp. zn. 5Cdo/126/2009, rozsudok NS SR z 31. 07. 2012, sp. zn. 6Cdo/189/2011, uznesenie NS SR z 23. 04. 2014, sp. zn. 6MCdo/7/2013, atď.). V tejto súvislosti poukázala aj na rozsudok NS SR z 30. 01. 2007, sp. zn. 2Cdo/73/2006 uverejnený v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 61/2008, v zmysle ktorého „príчинná súvislosť medzi poškodením zdravia žalobcov a protiprávnym konaním žalovaného nie je daná, ak poškodenie zdravia spočíva v udalosti, ktorá je už sama o sebe následkom protiprávneho konania žalovaného. O taký prípad ide aj vtedy, ak poškodenie zdravia žalobcov bolo výsledkom ich reakcie na smrteľný úraz ich syna“ (rovnako napr. R 7/1979). Uvedený princíp je obdobne premietnutý aj priamo v § 5 ods. 1 písm. h) zákona o povinnom zmluvnom poistení, v zmysle ktorého poistiteľ nenahradí za poisteného škodu, ak ide o zodpovednosť za škodu, ktorej vznik nie je v príčinnej súvislosti s poistnou udalosťou. Vzhľadom na skutočnosť, že vo vzťahu k žalovanej je poistnou udalosťou dopravná nehoda

a zásah do osobnostných práv žalobcov nastal sprostredkované v dôsledku reakcie na už primárne a priame následky tejto dopravnej nehody - úmrtie rodinného príslušníka, neexistuje vo vzťahu k žalobcom a uplatňovanej nemajetkovej ujmy priama príčinná súvislosť s poistnou udalosťou ako takou v zmysle § 5 ods. 1 písm. h) zákona o povinnom zmluvnom poistení. Na podporu vyššie uvedených záverov poukázala aj na rozsudok ESD zo dňa 10. 12. 2015 vo veci C-350/14 Lazar, v ktorom v otázke ujmy pozostalých súvisiacej s úmrtím osoby pri dopravnej nehode, túto opakovanú a na viacerých miestach označuje ako „nepriame následky tejto nehody“, pričom škodu (priamu) predstavuje ujma na zdraví a s následkom smrti dcéry p. Lazara. Ujmu, ktorú utrpeli jej rodinní príslušníci treba ako takú považovať za neprimerané následky nehody“. Z vyššie uvedených dôvodov preto odvolateľka má za to, že aj v prípade akceptovania premisy, že pod škodou na zdraví je možné extenzívnym výkladom zahŕňať aj nemajetkovú ujmu pozostalých, je potom poisťovateľ - žalovaná priamo zo zákona oslobodená od povinnosti plniť za poisteného škodu (nemajetkovú ujmu), a to práve z dôvodu absencie priamej príčinnej súvislosti s poistnou udalosťou. Žalovaná považuje za absurdné, aby sa pri výklade škody potom zo strany žalobcov všeobecne vyberali „čerešničky“ a sudy ich bez ďalšieho nekriticky akceptovali, ale je potom potrebné k týmto nárokom ako ku škode pristupovať ako k celku a so všetkými nielen pre žalobcov vo všeobecnosti pozitívnymi dopadmi. Uvedenej argumentácií žalovanej sa súd relevantne nevenoval na žiadnom mieste rozsudku, v rozpore s požiadavkou na dôkladné odôvodnenie odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe NS SR citovanej vyššie. Ako vyplýva z citovanej ustálenej rozhodovacej praxe NS SR v prípade nárokov škodovej povahy (pod ktoré súd nemajetkovú ujmu pozostalých subsumuje), príčinná súvislosť musí byť priama a nestačí, aby bola iba sprostredkovaná, nakoľko pri akceptácii takéhoto výkladu by bolo možné ju odvodzovať donekonečna. Práve z uvedeného dôvodu zákon o povinnom zmluvnom poistení obsahuje zákonnú výluky z povinnosti plniť za poisteného, pokiaľ škoda nie je v priamej príčinnej súvislosti s dopravnou nehodou vo všeobecnosti. Povinnosť poisťovateľa súvisí s dopravnou nehodou, t. j. priamym účastníkom alebo osobám, ktorým v dôsledku dopravnej nehody vznikla škoda, avšak opäť priamo na majetku (napr. poškodené zvodidlá, dopravné značenie, iné hnutelné či nehnuteľné veci priamo poškodené škodovým dejom, atď.). Takýmito osobami však žalobcovia nie sú. Na záver uviedla, že v prípade priznania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je potrebné sa zaoberať všetkými súvislosťami a sa s nimi riadne a preskúmateľne vysporiadať. V tomto smere potom priznanie nároku žalobcom, a to najmä s prihliadnutím na vek poškodeného v čase dopravnej nehody (XX rokov) bez jeho vyživovacej povinnosti vo vzťahu k žalobcom v 2. a 3. rade, sa súdom priznaná suma nejaví ako primeraná. Navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zmenil, žalobu zamietol a priznal žalovanej náhradu trov konania.

9. K odvolaniu sa vyjadrili žalobcovia, ktorí navrhujú rozsudok potvrdiť. Sú toho názoru, že v danom prípade je ich nárok voči žalovanej odôvodnený a oprávnený a majú za to, že žalovaná je vecne pasívne legitimovaným subjektom v danom spore, keďže uplatnený nárok na náhradu nemajetkovej ujmy z titulu občianskoprávnej zodpovednosti za zásah do osobnostných práv spočívajúci v neoprávnenom zásahu do práva žalobcov na súkromný a rodinný život, má pôvod v prevádzke motorového vozidla a je predmetom poistného krytia z povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel. V otázke vecnej pasívnej legitimácie poisťovne v spore o náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej pozostalým osobám po obetiach dopravnej nehody neoprávneným zásahom do ich osobnostných práv, je súčasťou rozhodovacia prax súdov SR už ustálená. Tento názor potvrdzuje rozhodnutie NS SR z 31. 07. 2017, sp. zn. 6MCdo/1/2016, publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 8/2018 pod č. R 61/2018. Žalobcovia preto nesúhlasia s odvolaním žalovanej, ktorá poukazuje na súdnu prax už prekonanú judikatúru. Najvyšší súd v rozsudku sp. zn. 6MCdo/1/2016 uviedol, že pri výklade pojmu škoda pre účely zákona č. 381/2001 Z. z. o PZP treba vychádzať z chápania tohto pojmu v komunitárnom práve, pretože citovaný zákon bol výsledkom transpozície smerníc EÚ, ktoré boli nahradené toho času platnou smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2009/103/ES zo 16. 09. 2009 o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel. Žalobcovia zároveň poukázali na nález Ústavného súdu SR z 05. 12. 2018, sp. zn. II. ÚS 695/2017, v ktorom sa Ústavný súd SR s otázkou diferenciacie pojmov „škoda“ a „ujma“ taktiež vysporiadal. Z uvedeného vyplýva, že Občiansky zákonník významovo s pojmom škoda nespája iba materiálnu škodu, čo v okolnostiach danej veci znamená, že z právnej úpravy obsiahnutej v Občianskom zákonníku, ani z právnej úpravy obsiahnutej v zákone č. 381/2001 Z. z. nevyplýva nič, čo by bránilo takej interpretácii „škoda“, ktorý by v rámci svojho obsahu zahŕňal škodu majetkovú, ako aj škodu nemajetkovú. Z ust. § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka vyplýva, že výpočet tam uvedených osobnostných práv fyzickej osoby je zákonodarcom uvedený demonštratívny spôsobom, dôsledkom čoho zníženie dôstojnosti, fyzickej osoby alebo jej vážnosti v spoločnosti, v

značnej miere nie je jediným prípadom, kedy poškodenej osobe vzniká právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Podmienky pre vznik tohto práva preto môžu byť naplnené aj pri protiprávných zásahoch do iných zložiek osobnostnej sféry fyzickej osoby, pokiaľ nie je postačujúce zadostučinenie podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Je tomu tak aj v danom prípade, kedy sa jedná o závažný zásah do osobnostných práv spôsobený tragickým usmrtením blízkej osoby. Skutkovo bolo preukázané, že vodička motorového vozidla poisteného u žalovanej sa svojim konaním dopustila prečinu usmernenia podľa § 149 ods. 1, 2 písm. a) Trestného zákona s poukazom na ust. § 138 písm. h) Trestného zákona a inému z nedbanlivosti spôsobila smrť. Jej konaním došlo k protiprávnemu a neoprávnenému zásahu a vzniku závažnej ujmy na strane žalobcov. Z hľadiska zodpovednosti však nie je významné, či tento neoprávnený zásah bol spôsobený zavinenie, nezavinenie, vedome alebo nevedome, nakoľko ide o objektívnu zodpovednosť za neoprávnený zásah do osobnostných práv. Vzhľadom na uvedené, existenciu príčinnej súvislosti medzi protiprávnym konaním a vzniknutou nemajetkovou ujmu na strane žalobcov, považujú za nespochybniteľnú. Keďže v podmienkach súdnej praxe zatiaľ neexistuje jasná metóda odškodňovania pozostalých, žalobcovia si dovolili aplikovať analógiu práva v zmysle bodu 30 odôvodnenia rozsudku NS SR z 31. 07. 2017, sp. zn. 6MCdo/1/2016 publikovanom pod č. R 61/2018 a nimi navrhovaná suma sa im javí ako primeraná vzhľadom na závažnosť zásahu do ich osobnostných práv. Zmyslom inštitútu náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je určenie vzťahu medzi mierou ujmy na hodnotách ľudskej osobnosti a konkrétnym finančným vyjadrením náhrady takejto ujmy. Vždy ide o právny nástroj, ktorého úlohou je zabezpečiť rešpektovanie a ochranu osobnosti fyzickej osoby. Ak sa má dosiahnuť účel kompenzácie je potrebné, aby bola finančná sankcia v takej výške, aby korešpondovala so závažnosťou ujmy a závažnosťou okolnosti, za akých ku ujme došlo. V danom prípade je namieste zdôrazniť, že pri tak závažnej ujme a tragických okolnostiach by sa mali výšky odškodnenia pohybovať na hornej hranici rozsahu uplatňovaných nárokov. Preto rozhodnutie v danej veci v časti nárokov o nemajetkovú ujmu by nemalo naplniť iba funkciu satisfakčnú, ale do popredia by malo vyzdvihnúť aj otázku preventívno-sankčnú. Žalobcami požadovaná výška uplatneného nároku nielenže neohrozuje solventnosť žalovanej poisťovne, ale spôsob a model úhrady „všetkej spôsobnej škody za poistníka“ je základným princípom a pilierom, na ktorom stojí poisťovací systém ako taký a celý systém povinného zmluvného poistenia, a preto nemožno akceptovať neustále apelovanie na nízke odškodnenie pozostalých, pretože tak nízke sumy v súčasnosti nekorešpondujú s mierou závažnosti protiprávnym konaním spôsobenej ujmy, ktorú si každá z týchto pozostalých osôb musela vytrpieť, ktorej stav je nezvratný a následky takejto ujmy si budú niesť žalobcovia do konca života. V konaní bolo preukázané, že vinník svojim protiprávnym konaním zasiahol do ich osobnostných práv a účel samotného trestného konania nepostačuje, pretože došlo za obzvlášť tragických okolností k závažnému zásahu do osobnostných práv žalobcov, a takou intenzitou, že žiadna forma satisfakcie nemôže vrátiť či napraviť tento stav, čo jednoznačne zakladá právo na náhradu nemajetkovej ujmy priamo od poisťovateľa, ktorý na základe objektívnej zodpovednosti v zmysle zákona o PZP a v zmysle ust. § 11 - § 13 Občianskeho zákonníka je povinný uhradiť za poistníka vzniknutú škodu, teda v zmysle ústavnokonformného a eurokonformného výkladu tak škodu materiálnu, ako aj nemateriálnu, teda aj nemajetkovú ujmu pozostalých.

10. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) príslušný na rozhodnutie o odvolaní (§ 34 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok, ďalej len „CSP“) na základe odvolania žalovaného preskúmal rozsudok v jeho napadnutej časti, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 379 a § 380 CSP v spojení s ust. § 470 ods. 1 a 2 veta prvá CSP, bez nariadenia pojednávania a dospel k záveru, že rozsudok je v napadnutej časti vecne správny.

11. Súd prvej inštancie vo veci v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností bol vyvodený správny právny záver. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie, na ktoré v plnom rozsahu odkazuje, a len pre zdôraznenie správnosti a v nadväznosti na odvolacie námietky dopĺňa.

12. V zmysle ust. § 380 ods. 1 CSP, odvolací súd je odvolacími dôvodmi viazaný. Preto odvolací súd preskúmal rozsudok v jeho napadnutej časti vo vzťahu k dôvodom uvedeným v odvolaní.

13. Prioritnou odvolacou námietkou odvolateľa je, že poisťovňa nie je pasívne v spore legitimovaná a absentuje kauzálny nexus medzi škodou a porušením právnej povinnosti.

14. Odvolací súd v súvislosti s neopodstatnenosťou odvolacích námietok odvolateľa pripomína, že Súdny dvor EU Rozsudkom (druhá komora) z 24. októbra 2013 vo veci C-22/12, Katarína Haasová proti Rastislavovi Petříkovi a Blanke Holingovej v bodoch:

54 Na základe žiadneho ustanovenia v prvej, druhej ani tretej smernici nemožno dospieť k záveru, že normotvorca Únie si želal zúžiť ochranu zaručenú týmito smernicami len na osoby, ktoré sa priamo zúčastnili na škodovej udalosti.

55 Členské štáty teda majú zaručiť, aby náhrada škody podľa ich vnútroštátneho práva zodpovednosti za škodu z dôvodu nemajetkovej ujmy, ktorú utrpeli blízki rodinní príslušníci osôb, ktoré sa stali obeťami dopravnej nehody, bola krytá povinným poistením v určitých minimálnych sumách určených v článku 1 ods. 2 druhej smernice.

56 V prejednávanej veci by to tak malo byť, pretože podľa informácií, ktoré poskytol vnútroštátny súd, majú osoby nachádzajúce sa v postavení pani Haasovej a jej dcéry v súlade s § 11 a 13 českého Občianskeho zákonníka nárok na náhradu nemajetkovej ujmy utrpenej v dôsledku úmrtia ich manžela, resp. otca.

57 Tento záver nemôže spochybníť ani okolnosť predložená slovenskou vládou, podľa ktorej tieto paragrafy patria do tej časti českého i slovenského Občianskeho zákonníka, ktorá sa týka zásahov do ochrany osobnosti a ktorá je v zmysle týchto zákonníkov nezávislá od časti týkajúcej sa zodpovednosti za škodu v pravom zmysle slova.

58 Keďže totiž zodpovednosť poisteného, ktorá podľa vnútroštátneho súdu v tomto prípade vyplýva z § 11 a 13 českého Občianskeho zákonníka, vznikla na základe dopravnej nehody a mala občianskoprávnu povahu, nič nenasvedčuje, že na túto zodpovednosť sa nevzťahuje vnútroštátne hmotné právo zodpovednosti za škodu, na ktoré odkazujú uvedené smernice.

59 Vzhľadom na vyššie uvedené úvahy treba na prvú položenú otázku odpovedať tak, že článok 3 ods. 1 prvej smernice, článok 1 ods. 1 a 2 druhej smernice a článok 1 prvý odsek tretej smernice sa majú vykladať v tom zmysle, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obeť usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej.

15. Škodou pre účely zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších zmien a doplnení je aj nemajetková ujma spočívajúca v zásahu do osobnostných práv pozostalých obeť dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla. V spore o náhradu takejto ujmy je poisťovňa pasívne legitimovaná (Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 31. júla 2017 sp. zn. 6 MCdo 1/2016 rozsudok č. 61 uverejnený v Zbierke stanovísk a rozhodnutí súdov SR 8/2018).

Pre posúdenie otázky pasívnej legitimácie poisťovne je rozhodujúce riešenie otázky, čo treba rozumieť pod pojmom škoda (použitým v ZoPZP). Pre účely tohto zákona treba pojem škoda vykladať extenzívne v tom zmysle, že tento pojem zahŕňa aj nemajetkovú ujmu, ktorej náhrada patrí pozostalým (po blízkej osobe, usmrtenej pri dopravnej nehode v súvislosti s prevádzkou motorového vozidla) z titulu občianskoprávnej zodpovednosti za zásah do osobnostných práv, spočívajúci v zásahu do ich práva na súkromný a rodinný život. Účelom poistenia za škody spôsobené prevádzkou motorových vozidiel je zmierniť dôsledky škôd, ku ktorým došlo v súvislosti s touto prevádzkou. Aj podľa dôvodovej správy k zodpovednostnému zákonu je usmrtenie pri dopravnej nehode najzávažnejším dôsledkom tejto udalosti. Pokiaľ podľa súdnej praxe usmrtenie pri dopravnej nehode vyvoláva nielen občianskoprávnu zodpovednosť za škodu, ale aj občianskoprávnu zodpovednosť za neoprávnený zásah do osobnostných práv, musí byť aj táto zodpovednosť predmetom poistného krytia.

Ak by mal platiť výklad pojmu škoda vychádzajúci z textu ZoPZP (gramatický výklad), resp. výklad vychádzajúci výlučne z ustanovení O. z. o zodpovednosti za škodu, Rozhodnutia vo veciach občianskoprávných Zbierka stanovísk NS a rozhodnutí súdov SR 8/2018, teda ak by náhrada nemajetkovej ujmy pozostalých nemala byť predmetom poistného krytia, prinášalo by to značné majetkové riziko subjektov zodpovedajúcich za takúto nemajetkovú ujmu, ktoré by v individuálnych prípadoch mohlo viesť aj k ich bankrotu. Zároveň by to však mohlo znamenať aj neistotu pozostalých v tom smere, či im prisúdená náhrada bude aj skutočne poskytnutá, resp. riziko, že v prípadoch insolvencie (platobnej neschopnosti) zodpovedného subjektu táto nebude vymožitelná. Neprijateľnosť týchto dôsledkov vyžaduje extenzívnu interpretáciu pojmu škoda pre účely ZoPZP tak, že doň patrí aj náhrada nemajetkovej ujmy za zásah do osobnostných práv pozostalých a teda že aj táto náhrada je predmetom poistného krytia. Pri výklade a aplikácii právnych predpisov totiž nemožno opomínať ich účel

a zmysel, pričom platí, že súd nie je absolútne viazaný doslovným znením zákona, ale sa od neho smie (a dokonca musí) odchyliť, ak to vyžaduje účel zákona, história jeho vzniku, systematická súvislosť a pod. Pri výklade pojmu škoda pre účely ZoPZP treba vychádzať z chápania tohto pojmu v komunitárnom práve. Zodpovednostný zákon bol totiž výsledkom transpozície smerníc Európskej únie, ktoré boli nahradené t. č. platnou Smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2009/103/ES zo 16. septembra 2009 o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a o kontrole plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti. Táto smernica síce nedefinuje pojem škoda, ale z jej textu je zrejmé, že pod týmto pojmom rozumie osobnú ujmu a škodu na majetku, resp. používa slovné spojenie utrpenie „ujmy alebo škody“, či používa termíny „akákoľvek ujma alebo škoda“ alebo „akákoľvek škoda“. Komunitárne právo chápe škodu ako majetkovú aj nemajetkovú ujmu, resp. za ujmu považuje škodu majetkovú aj nemajetkovú (tu por. napr. rozsudok SD EÚ zo 6. mája 2010 vo veci C-63/09 Axel Walz proti Clickair SA).

Napokon bez významu tu podľa dovolacieho súdu nemôže byť ani to, že k správne chápaniu pojmu škoda aj súvislosti zodpovednosti za ňu v komunitárnom práve nemožno dospieť izolovane od základov, na ktorých bolo komunitárne právo budované, teda na jednej strane od právnych poriadkov tých členských štátov Európskej únie, ktorých demokratické fungovanie nebolo (na rozdiel od situácie v dnešných tzv. postsocialistických štátoch) prerušené, na druhej strane potom aj od tých historických prameňov práva na území dnešnej Slovenskej republiky (niekdajšieho Československa), o ktorých demokratickom pôvode (charaktere) nevznikol dôvod pochybovať.

16. Samotné súdne konanie, ktorým sa završuje poskytovanie súdnej ochrany musí byť logickým a právnym vyústením doterajšieho priebehu a výsledkov konania pri rešpektovaní zásad spravodlivého súdneho konania pri jeho vydaní musia byť zachované formálne a obsahové náležitosti s dôrazom na zrozumiteľnosť, určitosť, jasnosť a súlad jeho skutkových a právnych dôvodov vo vzťahu k jeho výroku. Pri zvažovaní výšky nemajetkovej ujmy je potrebné vziať do úvahy okolností, ktoré sa zohľadňujú na strane zodpovednej osoby. Týmto okolnostiam sú postoj škodcu, dopad udalosti do duševnej sféry pôvodcu - fyzickej osobe, miera zavinenia, resp. spoluzavinenia usmrtnenej osoby.

17. Logickým a právnym vyústením doterajšieho priebehu konania a výsledkov konania za rešpektovania zásad (princípov spravodlivého súdneho konania), najmä zabezpečenia spravodlivej úpravy pomerov medzi stranami sporu je vyhovieť žalobe v takom rozsahu, ako rozhodol súd prvej inštancie. Je nadovšetky pochybnosti zrejmé, že k úmrtiu milovaného manžela a otca by nedošlo, ak by dopravnú nehodu nespôsobila tretia osoba, ktorá bola poistená u žalovanej, preto odvolateľka úspešná v tomto konaní byť nemohla. Pokiaľ ide o priznanú výšku nemajetkovej ujmy, táto zodpovedá kritériám primeranosti so zreteľom na intenzitu vzťahov medzi žalobcami a nebohým manželom a otcom. Nemožno vytknúť súdu prvej inštancie, ktorý za stavu, že v podmienkach súdnej praxe SR zatiaľ neexistuje jasná metodika odškodňovania pozostalých, aplikoval analógiu práva v zmysle bodu 30 odôvodnenia rozsudku NS SR z 30. 07. 2017, sp. zn. 6MCdo/1/2016, publikovanom pod R 61/2018 a vzhľadom na závažnosť zásahu do osobnostných práv žalobcov uložil žalovanej zaplatiť žalobkyni v 1.rade sumu 35 000 eur, žalobcovi v 2.rade sumu 20 000 eur a žalobkyni v 3.rade sumu 10 000 eur titulom náhrady nemajetkovej ujmy

18. V uvedenom rozsudku NS SR sp. zn. 6MCdo/1/2016 z 31. 07. 2017 totiž môžeme nájsť v odôvodnení rozsudku mimoriadne dôležitú analógiu práva, kde okrem iného dovolací súd v bode 30 konštatuje: „Rozširujúci výklad pojmu škoda pre účely zodpovednostného zákona je pritom aj ústavne konformným, pretože zmierňuje, resp. odstraňuje disproporciu medzi zákonným úrazovým poistením, t. j. poistením pri pracovných úrazoch, a povinným zmluvným poistením zodpovednosti za škody spôsobené prevádzkou motorového vozidla. Ak totiž dôjde pri dopravnej nehode k úmrtiu zamestnanca, ustanovenie § 94 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení (v znení neskorších zmien a doplnení) zakladá pozostalým, ktorými sú manžel alebo manželka a nezaopatrené dieťa, nárok na jednorazové odškodnenie vo výške 730-násobku denného vymeriavacieho základu, najviac však vo výške 46 485,40 € (u manžela alebo manželky). Toto odškodnenie, i keď je limitované, nie je nič iné ako náhrada nemajetkovej ujmy, poskytovaná z úrazového poistenia. Niet žiadneho rozumného dôvodu, pre ktorý by náhrada nemajetkovej ujmy pozostalých pri usmrtení ich blízkeho ako zamestnanca pri dopravnej nehode mala byť predmetom poistného krytia (aj keď podľa iného zákona), zatiaľ čo v prípadoch, ak by nešlo o zamestnanca, by to tak byť nemalo“

19. Vo vzťahu k výške priznanej náhrady nemajetkovej ujmy je potrebné dodať, že táto je primeraná. Smrť blízkej osoby žalobcov (manžela a otca) bez akýchkoľvek pochybností spôsobil poistenec žalovanej - W. W. B., ktorá bola právoplatne odsúdená na trest odňatia slobody v trvaní 24 mesiacov s podmieneným odkladom na skúšobnú dobu 36 mesiacov a bol jej uložený aj trest zákazu viesť všetky druhy motorových vozidiel po dobu 42 mesiacov. Nebohý G. X. bol manželom žalobkyne v 1.rade a v harmonickom manželstve prežili XX rokov, počas ktorých spoločne vychovali a postarali sa o dve deti, syna - žalobcu v 2.rade a dcéru - žalobkyňu v 3.rade, ktoré už majú svoje vlastné rodiny. Za trvania manželstva si žalobkyňa v 1.rade s manželom svojpomocne postavili rodinný dom a ako dôchodcovia plánovali spoločnú budúcnosť, avšak v dôsledku neprimeranej jazdy poistenca žalovanej sa predčasne ukončil život milovanej osoby. Žalobkyňa v 1.rade smrťou manžela stratila možnosť realizácie ďalšieho rozvoja rodinného života so svojim manželom a tým je o citový vzťah ku nemu ako najbližšiemu rodinnému príslušníkovi nenapraviteľne a natrvalo ochudobnená. Tragická strata manžela u nej predstavuje silne traumatizujúci udalosť, ktorej negatívne dôsledky ju budú ovplyvňovať až do konca jej života, o to viac žalobkyňa v 1.rade vzhľadom na svoj ťažký zdravotný stav bola odkázaná na pomoc a sprevádzanie manželom, ich manželstvo bolo harmonické, trvalo XX rokov a smrťou manžela sa jej skončil nenávratne a nenapraviteľne život, ktorý dovtedy poznala. Žalobkyňa v 1.rade od dopravnej nehody trpí úzkosťami, depresívnou poruchou hlbokého stupňa, poruchou spánku a poruchou pamäte. V minulosti bola niekoľkokrát operovaná s trvalými následkami rôzneho charakteru, čo si vyžadovalo stálu pomoc jej manžela. Ten ju vozil autom na rôzne lekárske vyšetrenia a pomáhal jej pri každodenných činnostiach. Žalobkyňa sa v oblasti starostlivosti o rodinu, domácnosť vo všetkých záležitostiach spoliehala na nebohého, ktorý vedel všetky činnosti v domácnosti zrealizovať, vedel jej i deťom poradiť a bol pevným citovým zázemím pre celú rodinu.

20. Žalobcovia v 2. a 3.rade sú deťmi nebohého G. X. a tragická strata milujúceho a milovaného otca, ktorý tvoril základný pilier materiálnej a psychickej opory v prípade žalobcov, sú bez pochyb tými najťažšími a beznádejnými životnými situáciami, ktoré sú nenapraviteľné, stigmatizujúce a majú trvalý charakter. Žalobcovia v 2. a 3.rade navždy stratili možnosť realizácie ďalšieho vzťahu so zosnulým otcom a tieto následky budú znášať do konca života. Je nesporné, že ak tragická udalosť zasiahne rodinu, pôsobí negatívne na každého člena, ktorý sa s touto novozniknutou situáciou nevie vyrovnáť a celkový život rodiny ako takej sa už nikdy nevráti do starých koľají. Žalobca v 2.rade mal s otcom veľmi blízke citové väzby, spolu so svojou rodinou žije v súčasnosti v spoločnej domácnosti s matkou a po smrti otca prevzal pozíciu „hlavy rodiny“, zodpovednosť a starostlivosť okrem svojej rodiny (manželka a dve mal. deti) aj o ťažko chorú žalobkyňu v 1. rade. Tragická strata otca u neho predstavuje traumatizujúcu udalosť, ktorej negatívne dôsledky bude ešte dlho znášať, nakoľko s otcom trávil veľa času, pri každej činnosti sa spolu radili, pričom otec bol dobrým človekom, na ktorého sa vždy mohol spoľahnúť. Žalobkyňa v 3.rade mala tiež s otcom veľmi blízke citové vzťahy, pravidelne ho navštevovala a s rodičmi trávila spolu veľa času. Žalobkyňa v 3.rade otca charakterizovala ako veľmi starostlivého, ktorý sa venoval vnúčatám, často sa s nimi hrával, kameroval ich a každú minútu svojho života využil aktívne. Aj keď nežili v spoločnej domácnosti, veľmi jej pomáhal, často ju vozil svojim motorovým vozidlom kam potrebovala. Od svojich XX. rokov, keď sa vydala a založila si rodinu, má svoju vlastnú domácnosť, pričom smrťou otca stratila možnosť realizácie ďalšieho rozvoja rodinného života so svojim rodičom a tým je o citový vzťah ku nebohému nenapraviteľne a natrvalo ochudobnená.

21. Súd prvej inštancie správne konštatoval, že strata manžela a otca je neodčiniteľnou ujmom, ktorá postihuje všetkých členov rodiny závažným spôsobom, a preto morálne zadostučinenie je celkovo nepostačujúce. Súd prvej inštancie pri určení sumy nemajetkovej ujmy správne prihliadol na závažnosť vzniknutej ujmy, ako aj na okolností, za akých došlo k jej porušeniu, zohľadnil aj jedinečnosť prípadu a s tým spojenú konkrétnu intenzitu zásahu a jej následky. Závery súdu prvej inštancie sú riadne odôvodnené a spočívajú na logických a legitímnych faktov. Podľa názoru odvolacieho súdu suma 35 000 eur vo vzťahu k žalobkyňi v 1.rade, 20 000 eur vo vzťahu k žalobcovi v 2.rade a 10 000 eur vo vzťahu k žalobyni v 3.rade, ktorá bola priznaná z titulu náhrady nemajetkovej ujmy je primeraná. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje aj na názor vyslovený v rozhodnutí NS SR vo veci 3Cdo/18/2016, ktorý možno voľne interpretovať, že prístup súdu nech by bol akokoľvek motivovaný pozitívnou snahou o dosiahnutie rovnakého posúdenia veci, v rovnakých prípadoch, nemôže bez ďalšieho v potrebnej miere vystihnúť to, ako široko, mnohohrstevne a rozmanito je vnútorne rozčlenená osobnosť každej fyzickej osoby, aké individuálne a neopakovateľné vzťahy vznikli medzi nebohým a jeho rodinným príslušníkmi, a aké dôsledky spôsobilo násilné pretrhnutie väzieb vo vnútri rodiny, ku ktorému došlo stratou člena rodiny. Je nespochybniteľné, že negatívny zásah do tejto osobnostnej sféry pôsobí zraňujúco, individuálne a

rozmanito u každej fyzickej osoby inak, lebo každý človek sám je sama jeho podstata, jeho emócie, vzťahy k iným sú veľmi individuálne. Ľudia nevnímajú vždy rovnako okolnosti vonkajšieho sveta a aj ich vzťahy s inými vykazujú znaky osobitosti, neopakovateľnosti a jedinečnosti. Vzhľadom na to, aj v dôsledku zásahov do týchto osobnostných sfér života každého človeka sú veľmi individuálne. Úvaha súdom prvej inštancie zodpovedá pravidlám formálnej logiky, preto nemal odvolací súd dôvod o výške priznanej náhrady pochybovať. Zároveň táto výška zodpovedá aj princípu rovnosti rozhodovať v porovnateľných veciach rovnako, aby existoval vzťah priamej úmernosti medzi závažnosťou a výškou primeranej náhrady, tak ako to viackrát judikoval Ústavný súd SR (porovnaj napr. rozsudok Okresného súdu Trnava, 13C/126/2010-267 zo dňa 01. 10. 2014 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trnave, č. k. 24Co/368/2015-311 zo dňa 01. 07. 2015, rozsudok Okresného súdu Humenné, č. k. 5C/99/2011-392 zo dňa 06. 11. 2017 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove, č. k. 5Co/81/2018-437 zo dňa 14. 02. 2019).

22. Vychádzajúc z vyššie uvedeného odvolací súd je toho názoru, že súdom prvej inštancie priznaná výška nemajetkovej ujmy žalobcom v 1. - 3.rade zodpovedá kritériám primeranosti so zreteľom na intenzitu vzťahov medzi žalobcami a nebohým manželom a otcom.

23. Ústavný súd SR sa vyjadril k povinnosti súdov riadne odôvodniť svoje rozhodnutia v náleze III. ÚS 119/03-30. Vyslovil, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivý proces je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpoveď na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t.j. uplatnenie nárokov a obranu proti takémuto uplatneniu (IV. ÚS 115/03).

24. S poukazom na vyššie uvedené odvolací súd po preskúmaní veci dospel k záveru, že súd prvej inštancie zrozumiteľným spôsobom uviedol dôvody, pre ktoré žalobe vyhovel; jeho rozhodnutie nemožno považovať za svojvoľné, zjavne neodôvodnené, porušujúce fair trial proces, navyše poskytol všetky odpovede aj na námietky v odvolaní, s ktorými sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje (§ 387 ods. 1, 2 CSP).

25. Judikatúra súdov vrátane európskeho súdu nevyžaduje, aby na každý argument strany (účastníka) bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia (porov. rozsudok Georgiadis proti Grécku z 29. mája 1997, sťažnosť č. 21522/93, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1997-III; rozsudok Higginsová a ďalší proti Francúzsku z 19. februára 1998, sťažnosť č. 20124/92, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1998-I; uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 23. júna 2004 sp. zn. III. ÚS 209/04).

26. Odvolací súd rozhodol postupom podľa § 387 ods. 1, 2 CSP so stotožnením sa s dôvodmi prvoinštančného rozsudku a rozsudok ako vecne správny potvrdil.

27. Správne výroku vo veci samej zodpovedá aj správny výrok o trovách konania.

28. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP. V odvolacom konaní boli úspešní žalobcovia, preto im vznikol nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči neúspešnej žalovanej v rozsahu 100 %. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

29. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolaateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).